
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

ÁLMÉLKODTAK

ApCsel 12,1-16

2015. 06.21.

IGEHIRETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 146. zsoltár

Imádkozunk: Engedd meg, Mennyei Atyánk a mi Urunk Jézus Krisztusunk által, hogy imádságunkkal csatlakozzunk a zsoltároshoz, s mi is mondhassuk vele: egész életünkben dicsérünk, - dicsérlek én is Téged. Dicsérünk Téged, aki teremtetted az eget és a földet, aki megtartasz minden benne élő, kegyelmesen meglátod az elnyomottat, szereted az igazat, elfordítod a gonoszok útját, megőrzöd az árvát, az özvegyet, megsegíted a jövevényt, kiszabadítod a foglyot. Köszönjük csodálatos hűségedet, te megtartod szavadat, megsegítesz bennünket. Hálát adunk, hogy elhoztál minket ezen a szent napon szent házadba, hogy megerősítsd hitünket, elmélyítsd reménységünket, s buzdíts és bátoríts arra, hogy megmaradjunk a szeretet. Gyengék, erőtelenek, bátorítalanok vagyunk, életünk telve vétkekkel, hibákkal, mulasztásokkal. Oldozz föl, szülj bennünket Lelked által új életre, bátoríts, hogy mint elválasztott gyermekeid nevednek dicsőségére, embertársaink javára élhessünk. Könyörgünk Igéd világosságáért, segíts meg bennünket!. Krisztusért, a mi megváltó Urunkért kérünk, hallgass meg bennünket. Ámen

Textus: Apostolok cselekedetei 12. rész 1-16. vers

Abban az időben pedig Heródes király elkezdte kegyetlenkedni némelyekkel, a gyülekezetből valók közül. Megöleté pedig Jakabot, Jánosnak testvérét, fegyverrel. És látván, hogy ez tetszik a zsidóknak, föltette magában, hogy elfogatja Pétert is. (Valának pedig a kovásztalan kenyerek napjai.) Kit el is fogatván, tömlőbe veté, átadván négy négyes katonai szakasznak, hogy őrizzék őt; husvét után akarván őt a nép elé vezetetni. Péter azért őrizteték a fogságban; a gyülekezet pedig szüntelen könyörög vala az Istennek ő érette. Mikor pedig Heródes őt elő akará vezetetni, azon az éjszakán aluszik vala Péter

két vitéz között, megkötözve két láncsal; és örök őrizék az ajtó előtt a tömlöcöt. És ímé az Úrnak angyala eljőve, és világosság fénylik a tömlöcben: és meglökvén Péter oldalát, felkölté őt, mondván: Kelj föl hamar! És leesének a láncok kezeiről. És monda néki az angyal: Övezd fel magadat, és kösd fel saruidat. És úgy cselekedék. És monda néki: Vedd rád felsőruhádát és kövess engem! És kimenvén, követé őt; és nem tudta, hogy valóság az, ami történik az angyal által, hanem azt hitte, hogy látást lát. Mikor pedig általmentek az első őrsön és a másodikon, jutának a vaskapuhoz, mely a városba visz; mely magától megnyílik előttük: és kimenvén, egy utcán előremenének; és azonnal eltávozék az angyal ő tőle. És Péter magához térve monda: Most tudom igazán, hogy az Úr elbocsátotta az ő angyalát, és megszabadított engem Heródes kezéből és a zsidók népének egész várakozásától. És miután ezt megértette, elméne Máriának, a János anyjának házához, ki Márknak nevezetik; hol sokan valának egybegyűlve és könyörögnek vala. És mikor Péter zörgetett a tornác ajtaján, egy Rhodé nevű szolgálóleány méne oda, hogy hallgatózzék: És megismervén a Péter szavát, örömeiben nem nyitá meg a kaput, hanem befutván, híriül adá, hogy Péter áll a kapu előtt. Azok pedig mondának néki: Elment az eszed. Ő azonban erősíté, hogy úgy van. Azok pedig mondának: Az ő angyala az. Péter pedig szüntelen zörget vala: mikor azért felnyitották, megláták őt és elálmélkodának.

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Egy csodálatos történetet olvastam föl, szinte lehetne mondani, hogy valami fantázia-filmbe való, ahogyan Lukács evangélista leírja. Üldöztetés támadt, Jakabot megölette Heródes, ez tetszett a népnek (újra van bűnbak!). A zsarnok úgy dönt, hogy az apostolok vezetőjét, Pétert is félreteszi az útból. De nem csak úgy, egyszerűen, hanem látványosságként: perbe fogja és nyilvánosan elítélteti. Letartóztatja Pétert, börtönbe vetteti, vasba veretve őrséggel őrizteti, és várja, hogy ünnep múltán végbevigye tervét. Már csak egy nap van hátra, vagy inkább: csak egy éjszaka. Péter tömlöcben van, alszik, alszanak őrei is. Ekkor angyal jelenik meg, és csodálatos módon Péterről lehullanak a bilincsek. Kinyílik a börtön ajtaja, kivezeti az angyal az utcára Pétert, aki ott már maga marad, s akkor eszmél, hogy nem valami látomást lát, valóban megszabadult. Elsiet János Márk házához, ahol egy kis keresztyén közösség imádkozik érte, s nagy örömmel ujjonganak szabadulásán. Csodálatos a történet. Hogy még csodálatosabbnak tudhassuk, néhány körülményt is ide kell számítani még, és ezek – azt hiszem – mélyíteni fogják ámulatunkat Isten útjain, Isten szabadításán. A körülményekről hadd szóljak előbb néhány szót. Az első az, hogy ez itt nem egyedi eset, mert már korábban elkezdődött a keresztyének üldözése. Viszont Isten egy

nagy üldözöt, Saulust, még ott, a Damaszkuszi úton megállított és – ha szabad ezt mondani – áthozta őt erre az oldalra: az üldöző Saulusból bizonyágtévő lett, Krisztus egyik legádázabb ellensége a legodádóbb bizonyágtévő lett. De ezzel nem állt le az üldözés, mondhatni éppen az volt egy egyedi, különleges eset, hogy Saulus megtért. Heródes tervbe vette a keresztyének módszeres és szisztematikus kiirtását, és ez olyan körülmény, amely még inkább elmélyíti a csodálkozásunkat. Hiszen egy folyamatban vagyunk és a folyamatokat sokkal nehezebb föltartóztatni és megváltoztatni, mint egyedi eseteket találni. Ha elindult a keresztyének üldözésének a folyamata – és Heródes elindította –, akkor ehhez előkészületek, megfontolások, megtanácskozták intézkedések kellett. És bizony, egy üzemben levő hadigépezetet sokkal nehezebb leállítani, mint egy-egy elszigetelt esetben intézkedni. Egy dolog, ha egy pohár vízzel nyakon öntenek, más dolog, ha átszakad a gát és zúdul a víz. Akkor hát még nagyobb csodának kell tartanunk, hogy ennek a folyamatban a legnagyobb apostolt, Pétert, megcélözva történik ez a dolog.

S ez a második körülmény, amit figyelembe kell venni. Ha drámai öszszecsapásokban nem igazán jelentős alakot ér valami bántás vagy sérelem, akkor még az üldözöttek is hajlamosak valami gyors orvoslátot keresni a dologra. Sőt, hajlamosak arra is, hogy valami hamis magyarázatot keressenek rá: „úgy kell neki, miért ugrált annyit!” De ha a legfontosabb személyek kerülnek sorra, akkor még az ellenfél is óvatos megfontolásokat tesz. Meg van írva, a próféta mondja, és a Megváltó ismétli: megverik a pásztort és szétszéled a nyáj. Egyszerűen, a tanítványi közösségen roppant nyomás van.

Harmadszor, azt a körülményt is figyelembe kell venni, hogy amit Lukács itt leír Heródes kapcsán, az nem egy alkalmilag feltolult indulat. Nagyon sokszor látjuk a történelemben, hogy amikor különböző társadalmi csoportok, rétegek, osztályok öszszecsapnak, a küzdelmeknek nagyon is racionális indokai vannak. Tíz, tizenöt évvel ezelőtt lehetett hallani arról, hogy Indonéziában, a tengerparti városokban rátámadtak a kínaiakra. Nagyon egyszerű, racionális oka volt: megjelentek a kínaiak, s hihetetlen szorgalommal, öszszetartással megszerezték az öszszes boltot a kikötőben és kiszorították az indonézeket. Ez könnyen indulatokat szít, ebből forrongások, lázadások, lincselések támadnak. Sok ilyen történet van az emberiség történetében. De mindig keresünk valami magyarázatot, és talán az orvoslátot is megtaláljuk.

Itt azonban azt írja Lukács a történet második szakaszában (amit most nem olvastam föl), hogy Heródes, aki ellenséges indulattal volt a keresztyének iránt, egy ünnepnapon megjelent a nép előtt, nyilvánosan szólt az emberekhez, a nép pedig fölkiáltott: Isten szava ez, nem emberé! Ebben a kis megjegyzésből értjük meg Heródes indulatát: ő istenkirály akart lenni. Vagyis a lényeg itt nem az, hogy a Galileából érkező

Krisztus-követők befészkeltek magukat Jeruzsálembe, titkos és független közösséget alkottak, s nem lehetett tudni, hogy mit csinálnak. Dehogy. Heródes istenkirály akart lenni. Márpedig a keresztyénség elsőrendű üzenete az, hogy van egy örök király, Isten, aki dicsőségét nem adja másnak. Földi király sose lesz Istenné. Azt olvastuk a zsoltsárban is: ne bízzatok a főemberekben, meg a fejedelmekben. Eltökélik magukat, aztán sírba dőlnek, és amit elterveztek, nyomban eltűnik velük együtt. Az Úrban bízzatok! A keresztyénség a zsoltsárnak ezt az üzenetét prófétaival erővel húzza alá. Heródest tehát az irritálta döntő módon, hogy van itt Jeruzsálemben egy közösség, akik ugyan eleget tesznek alattvalói kötelezettségüknek, befizetik az adót, becsületes és jóra való polgárok, de az ő szájukból soha nem remélhetett remélni azt, amit ő Heródes szónoklata után kiáltozott nép: t Isten szólt, nem ember. Félre kell őket tenni az útból. Nagyon mély gyöker ez, őserő van ebben az indulatban, emberileg legyőzhetetlen és orvosolhatatlan. Legfeljebb csak a koporsó gyógyítja meg. A legtöbb diktátor, akit, ha nem tudtak legyőzni vagy elűzni, akkor fejezte be diktátorságát, amikor az életét is befejezte. Síríg uralkodott és sírig istenkedett. Ezt a körülményt is figyelembe kell vennünk. Amikor ugyanis arról ír Lukács, hogy a kis keresztyéni közösség bezárkózva imádkozott Péterért, sejteti, hogy úgy érezték: visszaestek pünkösöd elé. Pünkösöd előtt a tanítványok együtt voltak bezárkózva a zsidóktól való félelem miatt. Nem mertek kimenni az utcára. Krisztust elítélték, Krisztust megfeszítették. Krisztus ugyan föltámadt, mennybe ment, de mi csak itt vagyunk! Nos, azzal hogy Pétert elfogták, bebörtönözték, bilincsbe verték, azt érezhették, hogy meg fog ismétlődni az, egykor Nagypénteken történt. Még talán az is erősíthette őket ebben az érzésükben, hogy Krisztus megmondta a tanítványainak: elküldelek benneteket, mint bárányokat a farkasok közé, nem különb a tanítvány az ő mesterénél. Az lesz a tanítvány sorsa, ami a mester sorsa. Hát itt van, most ez a helyzet! Bezárkóznak és könyörögnek Péterért.

Aztán azt halljuk, hogyamikor Péter kiszabadul, és megérkezik a házhoz, és zörget, egy Rhódé nevű szolgálólány fut ki, megnézni: ki az. Hallgatózik, hogy ki zörget, fölismeri a hangot, hogy ez Péter hangja és beszalad, örömmel jelenteni: Péter az, Péter az! S akkor ezt mondják: elment az eszed. Ő azonban csak erősítgeti, mire nem azt mondják: menjünk ki, nézzük meg, - hanem azt mondják, biztos a Péter anyyala az. Péter szelleme. Péter meghalt. Vagy ez a lány verte magát egymázos lázokba (elment az eszed, miről beszélsz?!), vagy ha Péter az, akkor nem a maga élő valóságában áll ott, hanem meghalt és a szelleme kopogtat itt. Én nem akarok most belemélyedni abba, hogy egy bezárt, üldözött közösségnek, milyen képzetei tudnak támadni, milyen lélektani csoportdinamika jön létre! Csak idehozok két magyarázatot.

Vannak olyan Biblia-magyarázók, akik azt mondják, hogy Lukács

finom iróniával jelez itt valamit, amit így lehetne összefoglalni: ha imádkozol valakiért vigyázz, mert lehet, hogy még meghallgattatik az imádságod! Első lelkészi szolgálatom egy kis faluban tellett. Mindjárt, a legelső istentisztelet után, a templomajtó előtt egy népes csapat várt, és arra kértek, hogy délután menjek el Marika nénihez, a nagymamához. Marika néni nagyon beteg, nem tud az ágyból kikelni, vinnék-e úrvacsorát? Kikötöttem, hogy legyen házi istentisztelet, mert úgy való a reformátusoknál. Nem utolsó kenetet viszek, hanem közösségben úrvacsorázunk. Úgy lett. Szépen megtelt az a kis házikó, ahol Mariska élt. Őt nénit bevitték a tisztaszobába, mi körülültük. Volt egy rövid istentisztelet, együtt úrvacsoráztunk, mindenki úrvacsorázott. Elragadott a hevület és a záró imádságban azt találtam imádkozni, hogy Mennyei Atyám, Te vagy élők és holtak ura, kezekben van minden élet, azért imádkozunk, hogy gyógyítsd meg Marika nénit és add vissza az ő szeretteinek! Ámen! A papot általában meg szokták vendégelni ilyen alkalmakkor, de engem szerény szeretettel máris kezdtek kifelé tuszkolni: ugye, Tiszteletes Úr, van még dolga! Benéztem a konyhába, oda volt készítve sütemény, kávé, - de tuszkoltak el. Hát most mit rontottam el? Másnap reggel aztán jött az egyházfi, zörgetett, verte a parókia ajtót, Tiszteletes Úr, Tiszteletes Úr, csoda történt! Milyen csoda történt? Mariska néni kint van az udvaron, eteti a tyúkokat! Mariska néni meggyógyult. De engem utána hosszú ideig nem hívtak halálos beteghez úrvacsorát vinni, - mert azt mondták: ez a pap meggyógyítja a betegeket, pedig a Mariska néni háza már ki volt nézve a Sanyi unokának, és miután a Mariska néni meggyógyult, el kellett halasztani az esküvőt.

Kedves testvérek, ha valakiért nagyon imádkozunk – mondják a Biblia-magyarázók –, akkor olvassuk el hozzá Lukács evangélistának ezt az ironikus megjegyzéssorozatát! Úgy kezdődik, azt halljuk a 6. versben: Pétert pedig fogságban őrizték, a gyülekezet pedig *szüntelen könyörgött* Isten előtt őéréte... És zörgetett Péter az ajtón - én vagyok az! És szalad be Rhodé és mondja, hogy itt van Péter! És azt mondják neki: elment az eszed! Majd utána, ahogy erősködik ez a kislány, azt mondják: biztos a Péter szelleme az. Nos, kérdezzük, komolyan imádkoztak Péterért? Mondom még egyszer, vannak, akik ezt iróniába veszik, mondván, a Szentlélek egy kicsit rápirít az imádkozó keresztyénekre, mindannyiunkra, akik szeretetből, kötelességtudatból imádkozunk, akár éjjel-nappal szüntelenül. De komolyan hiszünk-e ezekben az imádságokban, egészen pontosan: komolyan hiszünk-e abban, hogy Istennél van szabadító kegyelem?

Van egy másik magyarázat is, ez pedig azt mondja, hogy a gyülekezet azért imádkozott szüntelenül Péterért, mert tudták, hogy Péter vértanúként fogja végezni, és ők ezt el is fogadták (nem különb a tanítvány az ő mesterénél, elküldelek benneteket, mint bárányokat a farkasok

közé). Tehát azért imádkoztok, hogy Péter a legdrámaibb órában is tanítvány maradhasson, hogy bárány maradhasson mindvégig, hogy ne adja fel a hitet, ne tagadja meg Krisztust, hanem bátran megálljon az utolsó pillanatban is... Miért? – Emlékezzünk csak. Azt mondtam, hogy Heródes indulata, keresztyényülölete az abból fakadt, hogy istenkedni akart a nép fölött. Ezért az üldözés idején van egy kis egérút az üldözött számára. Keresztyének számára egészen biztosan mindig van egy kis egérút. Mert nem olyan az üldözésük, mint Arany Toldijában: repül a nehéz kő, ki tudja, hol áll meg, Ki tudja, hol áll meg s kit hogyan talál meg? – ha elrepült, hát fussunk szerteszét csak nem reám esik. Mindig van egy kis egérút, de ez az egérút döntő dolog. Tagadd meg a Krisztust, tegyél le a hitedről! A harmadik-nyolcadik században, amikor már szérül-szerzte elterjedt a keresztyénség a Római Birodalomban, az üldözések idején az egyik egérút az volt, hogy be lehetett szolgáltatni a Bibliát. És azok a keresztyének, akik beszolgáltatták a Bibliát, szabadon mehettek tovább. De aki – színből csak, s nem szívből – valási tiszteletet tett a császár istenoltára előtt, azt is szabadon engedték. Tehát ez a másik magyarázat az, hogy a keresztyének azért imádkoztak ott Péterért, hogy mindvégig maradjon meg hitében, akár élete árán is. És talán ebből van ez a rémület, ami most eltölti a szívüket, amikor Rhódé befut és kiáltozik, aki kopogtat, az Péter, Péter van ott. Elment az eszed? – Péter nem fogja a hitet megtagadni, Péter el fog menni a vérpadig! De hát ő van ott! Hát akkor már megtörtént, hűséges volt mindahalálig, már csak az angyalával találkozhatunk.

Nos, két magyarázat áll előttünk. Az egyik azt hiszem, azoknak a lelkekét érinti most, akik ha tükröt tartanak maguk elé, s végiggondolják sokszor elmondott imádságukat, imádságuk indulatait, a buzgóságot és az imádság mélyén rejlő hitet (mert mindig hitből fakad az imádság), akkor értik a kérdést: igazán komolyan kéritek azt, amit kérték? Igazán megfogadtátok Jakab apostol tanácsát, aki így felelt panaszkodó keresztyéneknek: imádkoztok és kértetek, de nem jól imádkoztok, mert bizodalommal és hittel kell imádkozni, hitből kell fakadnia az imádságnak. Nos, ez egy tükör. Nézzünk bele!

De nyomban, ideteszem a másik tükröt is, az pedig ezt mutatja: Isten mindig többet ad, mint amit kérünk. Az első esetben azt láttuk, hogy azt se hitték el, amit kértetek, hogy megadja az Isten. A másik esetben pedig azt látjuk, hogy Isten mindig többet ad, mint amit kérünk. Mi csak a fájdalmak múlását kérjük, Isten pedig gyógyulást ad. Csak azt kérjük, hogy hűséges tudjon valaki maradni, Isten szabadulást ad. Mi csak azt kérjük, hogy könnyítsen a helyzetünkön Ő pedig kimenekedést ad. Mi azért imádkozunk, hogy legyen békénk és ez a történet úgy ér véget, hogy Heródes valami egészen iszonyatos módon hal meg. Mert attól a pillanattól kezdve, hogy hagyta, hogy istenként ünnepelje

a nép, iszonyatos betegségbe esett és úgy halt meg. Mi csak azt kértük, hogy hagyjon minket békén, mi csak azt kértük, hogy ne legyen nehéz a terhünk, mi csak azt kértük, hogy ne fájjon annyira – és Isten mindig többet ad. Mert a kegyelem mindig több. A kegyelem nemcsak kiegyenlíti a rosszat. Hanem ahogy Pál apostol mondja a Római levélben: ahol bővülködik a rossz, ott azt meghaladó mértékben bővülködik a kegyelem, ahol eluralkodik a rossz, ott Isten kegyelme s dicsősége azt meghaladó módon uralkodik.

Irónia vagy boldog tapasztalat? Hadd hagyjam nyitva a kérdést, testvérek, s ki-ki, remélem, megtalálja szívében a választ. Én, ha ennyit mondhatok magamra nézve: hogy irónia is, de boldog tapasztalat is: Isten mindig többet ad, mint amit kérünk. Sőt, ahogy Jézus tanít a Hegyi beszédben, még szánon sincsen a szó, még csak a szívünkben fonolgatjuk kérésünket, Ő már tudja azt és meghallgat bennünket. Ámen

Imádkozzunk!

Magasztalunk és dicsőítünk Mennyei Atyánk, Igéd tükréért, s a benne meglátott szabadtásért, hűségért, oltalomért: hogy Te könyörgést meghallgató Isten vagy! Betegeinkért könyörgünk, elesett, megfáradt, fájdalokat hordozó testvéreinkért, és kérjük gyógyulásukat. Könynyítsd terheiket, áldd meg orvosaik, gyógyítóik, ápolóik kezét, és hozd őket közénk vissza, hogy velük együtt dicsérhessünk és magasztalhasunk Téged. A gyászolókért könyörgünk, akik a halál árnyéka völgyében járnak; megszorodott a szívük, mert elveszítették kedvesüket és úgy érzik, sebüket semmi és senki nem kötözheti be. A feltámadott Úr Jézus Krisztus hatalmával vigasztald és bátorítsd őket. Az elesettekért könyörgünk, a nincstelenségért, a tehetetlenségért, akik nem találnak kimenekedést életük csapdájából, akiket körülzárt a semmi és az üresség. Mutass nekik utat, vezesd ki őket tágas térre, erősítsd meg lépteiket és nyiss számukra új életkezdetet. A nincstelenségért könyörgünk, akik hajlékot vagy éppen aznapra való táplálékot vagy új hazát keresnek maguknak. Nyiss nekik tágas tért, állíts melléjük segítőt, vezesd őket Mennyei Atyánk békeességében, örökké való hűségében.

Könyörgünk Urunk az üldözött keresztyénekért. Tartsd meg őket a hűségben, a Krisztus melletti megállásban, a boldog bizonyágtételben. Órizd kicsinyeidet, őrizd a Krisztus bányáit, akik annyi bajt, üldözést, hányattatást látnak.

Könyörgünk Urunk azokért, akiket háborúság sújt. Azokért az országokért, ahol törzs törzsre, nép népre, csoport csoportra támad, ahol a fegyvereké, az iszonyaté, a haragé és a pusztításé a szó. Adj békeességet a mi időnkben a földre Urunk, nincs más bajvívónk és hadakozónk, hanem csak Te. Hajlítsd a népek szívét egymáshoz, áldd meg a népek vezetőit, hogy harag és háborúság helyett a békeesség útját keressék.

S magunkért is Mennyei Atyánk, akik most hallgattuk Igédet, könyör-
günk, buzdíts, bátoríts, erősíts, hogy soha meg nem szűnő, hitből fa-
kadó, bizakodó imádsággal jöjjünk Hozzád mindazokért, akiket most
imádságunkban elősoroltunk s magunkért is, szeretteinkért is, csalá-
dunkért is, barátainkért is kérünk, Mennyei Atyánk, légy kegyelmes
hozzánk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen